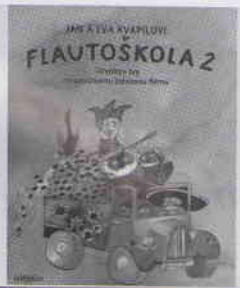

v 14. storočí v Ríme, režisér ho umiestnil do 20. storočia s použitím estetiky nacistických propagandistických filmov Leni Riefenstahlovej a citátmi z *Diktátora* Charlieho Chaplina a *Metropolisu* Fritza Langa. Vytvoril tak emocionálne pôsobivý vizuál, ktorým podporil koncepciu svojej inscenácie ako detailnej analýzy pojmu diktátor. Divák nájde prekvapivé analógie k mnohým despotom minulého storočia: Stalinovi, Mussolinimu, Hitlerovi i Ceaușescuovi. Počas predohry sa Rienzi nachádza vo svojej pracovni s obrovským oknom a výhľadom na hory. Postupne sa začne pohybovať v rytme hudby, najskôr iba rukami, neskôr prejde až k „mlynským kolesám“. V spojení s korpulentnou postavou herca tým vzniká takmer groteskný výsledok. Stĺžl bohato využíva filmové projekcie v štýle nacistických filmových týždenníkov na vytvorenie ilúzie budovania „Nového Ríma“. Rienzi v bielej uniforme odkazuje skôr na juhoamerických diktátorov a jeho sestra Irene vyzerá ako kríženc Evy Perónovej a Julie Tymošenkovej. Tenorista Torsten Kerl nepochybné detailne študoval gestá diktátorov 20. storočia. Vytvoril skvelú a sugestívnu štúdiu posledného rímskeho tribúna Rienziho a podal zrejme i svoj životný spevácky výkon v tejto značne exponovanej úlohe. Jeho oddanú sestru Irene stvárnila s mimoriadnou hereckou presvedčivosťou sošná Camilla Nylund, veľmi prespektívna dramatická sopranistka. Jej operným partnerom Adrianom bola mezzosopranistka žiarivého hlasu Kate Aldrich, ktorú nemecká tlač nazvala „objavom večera“. Mimoriadny výkon podal aj posilnený zbor, ktorý majstrovsky zvládol početné výstupy so strhujúcim nasadením a ohromujúcou presnosťou. Orchester Nemeckej opery skvele viedol mladý dirigent Sebastian Lang-Lessing, ktorý výnimočnosť celého projektu len podčiarkol.

Jozef ČERVENKA

knihy

Jan a Eva Kvapilovi
Flautoškola 1 a 2
Učebnice hry na sopránovú zobcovú flétnu
Editio Bärenreiter Praha
2010

Alan Davis
20 duet pro sopránovou a altovou zobcovou flétnu
20 koled pro sopránovou, altovou a tenorovou zobcovou flétnu
Editio Bärenreiter Praha
2010

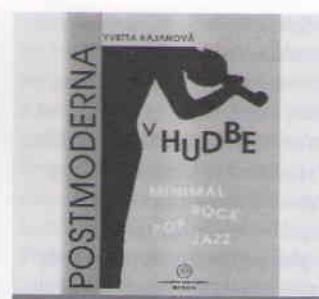
Už pred niekoľkými rokmi sa mi dostala do rúk publikácia Jana a Evy Kvapilových *Flautoškola 1 a 2* spolu s metodickým zošitom pre učiteľa. Privítala som túto aktivitu s veľkým záujmom, radosťou a zvedavosťou, pretože jej autori sú v Čechách známi a uznávaní svojou snahou o zmenu pohľadu na metodiku a didaktiku hry na zobcovú flautu. Jan Kvapil študoval hru na zobcovú flautu na Royal Academy of Music v Londýne a na konzervatóriu v Linzi. Založil prvú víkendovú školu hry na zobcovú flautu v Prahe, Ostrave a Zlíne, pedagogicky pôsobí na Janáčkovom konzervatóriu v Ostrave a je riaditeľom Letnej školy starej hudby v Prachaticiach, kde každoročne pozýva vyučovať popredných českých aj zahraničných lektorov. Názov *Flautoškola* má v sebe niečo humorné i zaväzujúce zároveň. Prvý diel je venovaný deťom prípravného štúdia, prípadne prvého ročníka ZUŠ. Je koncipovaný tak, aby malo dieťa dostatok času na zvládnutie všetkých cvičení a už od začiatku môžu učiteľia (prípadne rodičia) aktívne hrať s dieťaťom a sprevádzať ho na zobcovú flautu, gitare, klavíri alebo keyboarde, čím sa pestujú intonácia, súhra, harmonické cítenie a dieťa je motivované k tomu, aby samo aktívne pristupovalo k jednotlivým úlohám a cvičeniam. Zachytáva podstatu detského záujmu hrať sa a objavovať nové veci, vymýšľať si vlastné zvuky alebo imitovať, čo vidia a počujú, pričom sa tým prirodzene sleduje aj ďalší zámer – dať dieťaťu kvalitné základy a priestor na vytvorenie prirodzeného vzťahu k nástroju. *Flautoškola 1* má 7 kapitol, asi 80 strán a pracuje s tónovým rozsahom $c^1 - d^2$ s použitím tónu fis^1 . Dieťa sa tu zoznámia s „prstovčikmi“ a „flautovou rečou“, už od

začiatku je kladený veľký dôraz na používanie artikulácie „t“ a „d“, čo je veľmi dobrá príprava na neskoršie zvládnutie dvojitého staccata. Druhý diel *Flautoškoly* je priamym pokračovaním prvého a v 6 kapitolách pracuje s rozsahom $c^1 - a^2$ s použitím tónov fis^1, b^1, cis^2, fis^2 .

Za veľmi dôležité považujem zaradenie moderných techník hry, ktoré sú deťom v podstate veľmi blízke. V metodických zošitoch sú veľmi podrobne opísané, takže učiteľ sa môže vopred dôkladne oboznámiť s možno aj pre neho novou a netradičnou hrou na nástroji a prihliadať pritom na individuálne schopnosti dieťaťa. V oboch dieloch sú použité ľudové piesne z celého sveta, stredoveké, renesančné a barokové skladby. Možno sa bude niektorým učiteľom zdať, najmä v porovnaní s dosiaľ používanými školami hry na zobcovú flautu, že učivo je rozpisované príliš zdĺhavo a dieťa napreduje pomaly, no trpezlivosť je namieste a aj keď má učiteľ vypracovanú svoju vlastnú metodiku, môže sa inšpirovať niektorými cvičeniami a nápadi. V každom prípade si dieťa vytvára vzťah k nástroju a získava veľmi užitočnú flexibilitu a radosť z hry. *Flautoškola* a metodické zošity pre učiteľov sú veľmi vydatou publikáciou a posunú vnímanie zobcovej flauty smerom k modernejšiemu, kreatívnemu a určite kvalitejšiemu vyučovaniu na ZUŠ.

Flautista, skladateľ a pedagóg Alan Davis využíva skladbičkách pre deti svoje dlhoročné interpretačné a pedagogické skúsenosti. V tejto zbierke určenej prevažne 6- až 7-ročným deťom postupuje od celkom jednoduchých jednoradkových duet k rozsiahlejším a náročnejším v rôznych štýloch. Neváha použiť aj 5/8, 7/8 alebo 6/4 takt. Nádychy i artikulácia sú prehľadne zaznačené, čo veľmi uľahčuje prácu žiakovi i samotnému pedagógovi. Duetá sú použiteľné aj pre starších žiakov ako hra z listu a práca s intonáciou, ako aj pre súborovú hru. Zbierka úprav známych anglických, francúzskych, nemeckých a českých vianočných kolied pre sopránovú, altovú a tenorovú flautu ponúka ich netradičné spracovania. Sopránový part je zvládnuteľný aj pre menších žiakov. Výhodou jednoduchosti týchto kolied je aj to, že hlasy môžu byť hrané tromi sólistami, ale aj skupinou hráčov, čím sa do súborovej hry môže zapojiť aj väčšie množstvo detí. Skladbičky sú „šité na mieru“ nástroju a sú hodnotným prínosom do literatúry pre zobcovú flautu.

Martina MESTICKÁ

Yvetta Kajanová
Postmoderna v hudbe
Minimal, rock, pop, jazz
Univerzita Komenského
Bratislava 2010

Knížka zkoumající vztahy a procesy, jakými je naplňován obsah výrazu „postmoderna“ v současné hudební tvorbě, je velmi potřebná. Na druhé straně též odvážná. Autor musí mít přehled o teorii i historii hudby bez ohledu na její stratifikaci. Yvetta Kajanová již v minulosti ve svých pracích tento univerzální záběr prokázala a její nová knížka tak navazuje na její zkušenost zejména s jazzovou teorií. Univerzální záběr muzikologa je předností i úskalím zároveň. Zkoumaná materie je nesmírně široká a obsáhnout ji celou je obtížné. V první části recenze bych se dovolil upozornit podrobněji na některé výhrady, které se týkají především souvislostí s hudbou rockovou a dalšími novějšími směry populární hudby.

Autorka časově zařazuje tzv. alternativní do 80. let (např. s. 5), zatímco hip hop do začátku 70. let (s. 28). Oblast hudební kultury, která bývá, alespoň v českém historickém kontextu, označována jako alternativní, spadá již do let sedmdesátých, podobně jako tvorba hudebního undergroundu. Alternativní hudební scéna a underground tvořily dvě paralelní vývojové linie, které se, každá svým způsobem, konfrontovaly s oficiálním establishmentem. K tomuto tématu existuje poměrně obsáhlá literatura, např. kapitola Josefa Vlčka *Hudební alternativní scény sedmdesátých až osmdesátých let (Alternativní kultura)*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2001), která sice pojednává o české situaci, avšak je zde zařazena i do světového kontextu. Hiphopová kultura v celosvětovém kontextu se naopak rodí v USA až od konce sedmdesátých let.

Podobně zavádějící jsou východiska předpokládající, že black metal vznikl v letech sedmdesátých, zatímco heavy metal jako takový v letech osmdesátých (s. 112). Black metal je však pojmenováním jedné z odnoží heavy